

індивідуальної підтримки, чіткої структури взаємодії. Клієнти в кризових станах потребують фокусу на стабілізації стану, роботи з актуальними проблемами, творення мережі підтримки.

Я. Морено підкреслював: «Спонтанність і креативність є рушійними силами людського прогресу» [13, с. 89]. Тому ці якості є важливими критеріями відбору до терапевтичних груп. Крім цього, ефективна робота можлива за готовності до групової роботи, сумісності проблематики, здатності до взаємодії.

Висновки. Історичний аналіз розвитку групової психотерапії демонструє її еволюцію від перших експериментальних груп на початку ХХ століття до комплексного терапевтичного методу в сучасній психологічній практиці. Значний внесок у становлення методу зробили З. Фройд, Я. Морено, К. Левін, К. Роджерс та І. Ялом, чий теоретичні концепції,

практичні напрацювання заклали фундамент сучасного розуміння групової психотерапії.

У процесі розвитку відбулася трансформація її розуміння: від простого лікування людей у групах до складного, систематичного та планомірного методу, що використовує групову динаміку для терапевтичних цілей. Особливе значення набуло розуміння групи як цілісного терапевтичного середовища, де процес зцілення досягається через взаємодію всіх її членів.

Історичний розвиток групової психотерапії засвідчив її ефективність у роботі з різними категоріями клієнтів та підтвердив універсальність цього методу для вирішення широкого спектра психологічних проблем. Сучасне розуміння групової психотерапії ґрунтується на синтезі різних теоретичних підходів та практичних методик, що забезпечує її високу терапевтичну ефективність.

Використані джерела

1. Bion W. Experiences in groups. London : Tavistock, 1961. 198 p.
2. Wolf A. The social microcosm in group psychotherapy. 1950.
3. Foulkes S. H. Introduction to group-analytic psychotherapy. London : Heinemann, 1948. 252 p.
4. Jones M. The therapeutic community: A new treatment method in psychiatry. New York : Basic Books, 1953. 230 p.
5. Ormont L. The group therapy experience. New York : St. Martin's Press, 1992. 312 p.
6. Pines M. Reflections on group mirror reactions. Oxford, 1982.
7. Kohut H. The analysis of the self. Chicago : University of Chicago Press, 1971. 368 p.
8. Kernberg O. Borderline conditions and pathological narcissism. New York : Jason Aronson, 1975. 361 p.
9. Durkin H. Multiple transference in groups. London, 1964.
10. Rogers C. On becoming a person. Boston : Houghton Mifflin, 1961. 420 p.
11. Lewin K. Resolving social conflicts. New York : Harper & Row, 1948. 230 p.
12. Yalom I. The theory and practice of group psychotherapy. 4th ed. New York : Basic Books, 1995. 602 p.
13. Moreno J. L. Who shall survive? A new approach to the problem of human interrelations. Washington, DC : Nervous and Mental Disease Publishing Co., 1934. 440 p.

УДК 373.5.018.43(477):004

Юрій КНИШ,
асистент кафедри загальної математики та методики навчання інформатики
ВНУ імені Лесі Українки

Роль дистанційного навчання у формуванні самостійності учнів базової середньої освіти

Досліджуються педагогічні підходи та методики, які сприяють розвитку самостійних навчальних навичок в умовах дистанційного навчання. На основі власного досвіду викладання аналізуються практичні аспекти впровадження інтерактивних технологій, організації зворотного зв'язку та стимулювання мотивації учнів. У висновках зазначається, що дистанційне навчання сприяє розвитку самостійності учнів, формуючи навички самоорганізації та відповідальності за власне навчання. Підкреслюється важливість використання освітніх платформ, які допомагають учням краще планувати навчальний процес і отримувати зворотний зв'язок для коригування своїх дій.

Ключові слова: самостійність учнів, базова середня освіта, самоорганізація, мотивація, критичне мислення, інтерактивні технології, тайм-менеджмент, зворотний зв'язок, педагогічні підходи, онлайн-ресурси.

Yurii Knysh. The Role of Distance Learning in Developing Student Independence in Basic Secondary Education.

The article explores pedagogical approaches and methodologies that facilitate the development of independent learning skills in the context of distance education. Based on personal teaching experience, practical aspects of implementing interactive technologies, organizing feedback, and stimulating student motivation are analyzed. Particular attention is paid to issues of self-organization, time management, and the development of critical thinking. Challenges related to technical support and varying levels of student preparedness for independent work are also considered. The conclusions emphasize that the effective use of distance learning can significantly enhance students' independence, preparing them for future academic and professional challenges.

Keywords: student independence, basic secondary education, self-organization, motivation, critical thinking, interactive technologies, time management, feedback, pedagogical approaches, online resources.

Актуальність проблеми. У сучасних умовах збройних конфліктів та соціально-економічних потрясінь освіта стикається з безпрецедентними викликами. Війна в Україні призвела до масового переміщення населення, руйнування інфраструктури та переривання навчального процесу в багатьох регіонах. За цих умов дистанційне навчання виступає не лише як альтернативний, але й як необхідний засіб забезпечення безперервності освіти [1]. Це підкреслює актуальність розвитку самостійності учнів, оскільки вони змушені адаптуватися до нових форм навчання, часто без належної матеріально-технічної бази та підтримки.

Згідно з даними Дитячого фонду ООН (UNICEF), понад 7,5 мільйона дітей в Україні перебувають у небезпеці, що значно вплинуло на їх доступ до освіти [2]. UNICEF активно працює над упровадженням програм дистанційного навчання, які допомагають дітям продовжувати освіту та розвивати навички самостійного навчання.

Крім того, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (UNESCO) вказує на те, що в умовах кризи розвиток самостійності учнів є критично важливим для збереження якості освіти [3]. Дистанційне навчання сприяє формуванню навичок самоорганізації, критичного мислення та відповідальності за власне навчання.

Європейська комісія також підкреслює важливість підтримки освіти в кризових ситуаціях та розвитку цифрових компетенцій в учнів для забезпечення їхньої самостійності й адаптивності [4].

Таким чином, актуальність проблеми полягає в необхідності адаптації освітніх систем до умов війни та кризових ситуацій, зосереджуючись на розвитку самостійності учнів як ключового фактора успішного дистанційного навчання. Це сприятиме не лише збереженню доступу до освіти, але й підготовці молодого покоління до майбутніх викликів, забезпечуючи формування критично важливих навичок самостійного мислення, відповідальності та здатності приймати рішення в умовах нестабільності,

що є фундаментом для подальшого розвитку стійкого суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останні роки характеризуються зростаючим інтересом до вивчення впливу дистанційного навчання на формування самостійності учнів базової середньої освіти. Багато науковців відзначають, що дистанційне навчання створює сприятливі умови для розвитку навичок самоорганізації, відповідальності та критичного мислення [5].

Дослідження в галузі педагогіки показують, що використання інтерактивних технологій та онлайн-ресурсів підвищує мотивацію школярів до самостійного навчання. Зокрема, аналіз міжнародного досвіду свідчить про те, що учні, які активно залучені в дистанційний формат, демонструють вищий рівень самостійності та здатності приймати власні рішення в навчальному процесі [6].

Ще однією важливою перевагою дистанційного навчання є розвиток цифрових компетенцій учнів, що є необхідним у сучасному інформаційному суспільстві. Використання таких платформ, як Google Classroom, Moodle та Microsoft Teams, дозволяє самостійно обирати темп навчання, розподіляти свій час і планувати власний навчальний процес. Це, у свою чергу, сприяє розвитку навичок тайм-менеджменту та підвищенню відповідальності за свої результати. Дослідження показують, що учні, які мають можливість працювати самостійно, демонструють вищий рівень академічної успішності та глибше засвоюють навчальний матеріал. Крім того, гейміфікація та проєктне навчання допомагають залучити дітей до активної участі у навчальному процесі, сприяючи розвитку їхніх лідерських якостей та навичок співпраці. Це особливо важливо в умовах дистанційного навчання, коли соціальна взаємодія є обмеженою [7].

Мета дослідження. Виявити та обґрунтувати педагогічні підходи і методики, які сприяють розвитку самостійності учнів базової середньої освіти в умовах дистанційного навчання. Проаналізувати практичні аспекти впровадження інтерактивних технологій,

організацію зворотного зв'язку та стимулювання мотивації учнів. Визначити виклики й можливості, пов'язані з технічним забезпеченням та рівнем підготовки учнів до самостійної роботи з метою розробки рекомендацій для підвищення ефективності дистанційного навчання у формуванні самостійності школярів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Дистанційне навчання потребує не лише базових навичок самоорганізації, але й глибокої внутрішньої дисципліни, яка забезпечує стабільну навчальну діяльність. У традиційному навчанні учні часто бачать учителя як безпосереднього контролера процесу, тоді як у дистанційному навчанні цей контроль стає непрямим. У таких умовах учні повинні самостійно планувати свій час, визначати пріоритети та вибирати ресурси для самостійного вивчення матеріалу. Навички ефективно самоорганізації дозволяють не лише дотримуватися розкладу занять, але й максимально ефективно використовувати свій час на виконання завдань. В умовах дистанційного навчання, коли контроль з боку вчителя є мінімальним, ці якості стають визначальними для успішного навчання.

Інтерактивні технології, які активно впроваджуються у дистанційне навчання, також відіграють важливу роль у підвищенні рівня самостійності учнів. Зокрема, використання таких інструментів, як інтерактивні навчальні платформи, онлайн-тести, відеолекції та форуми для обговорень, дозволяє створювати більш гнучке і персоналізоване середовище для навчання. Учні мають можливість працювати з навчальним матеріалом у зручному для них темпі, досліджувати теми самостійно, використовуючи доступні онлайн-ресурси. Це стимулює їх до глибшого засвоєння знань, адже вони мають змогу не лише одержувати готові знання, але й активно їх досліджувати. Такі технології дозволяють учням розвивати критичне мислення та аналітичні здібності, оскільки вони самі повинні шукати інформацію, аналізувати її та приймати рішення щодо того, як використовувати отримані знання.

Дослідження свідчать, що інтерактивні технології значно підвищують мотивацію школярів, оскільки дозволяють їм вивчати матеріал у доступний спосіб та зручний для них час. Наприклад, під час використання таких платформ, як Google Classroom або Moodle, учні мають можливість виконувати завдання в межах своєї розкладеної діяльності, що стимулює їх до самостійного навчання. Важливо також зазначити, що інтерактивне навчання надає свободу

вибору щодо темпу навчання і способу опрацювання матеріалу. Це підвищує відповідальність за кінцевий результат, оскільки діти самі визначають, як і коли вони будуть працювати над певним завданням або вивчати новий матеріал.

Одним із ключових аспектів дистанційного навчання є забезпечення якісного зворотного зв'язку між учнями та вчителями. Незважаючи на те, що дистанційне навчання передбачає більшу самостійність учнів, важливо, щоб вони регулярно отримували відгуки на свою роботу. Регулярний зворотний зв'язок дозволяє школярам отримувати корисні рекомендації та поради щодо поліпшення своїх результатів. Він також допомагає учням коригувати свої дії, аналізувати помилки та вдосконалюватися, що сприяє формуванню відповідального ставлення до власної роботи. Згідно з рекомендаціями OECD, зворотний зв'язок є одним з найважливіших елементів ефективного дистанційного навчання, оскільки він допомагає учням бачити свої прогреси й отримувати мотивацію для подальшої роботи.

Крім того, одним із важливих аспектів дистанційного навчання є мотивація учнів. В умовах, коли відсутній безпосередній контроль з боку вчителя, вони повинні мати достатньо внутрішньої мотивації, щоб продовжувати навчання і виконувати поставлені завдання. Вчителі можуть сприяти підвищенню мотивації учнів, використовуючи інноваційні методи, такі як гейміфікація, конкурси, проекти та інтерактивні завдання. Ці методи не лише підвищують зацікавленість учнів, але й стимулюють їх до активної участі в навчальному процесі, що є важливим кроком до розвитку самостійності. Гейміфікація дозволяє перетворювати навчальний процес на гру, додаючи елемент змагання або винагороди, що стимулює школярів до подолання складних завдань та підвищення своїх навчальних досягнень [8].

Ще одним важливим фактором є розвиток навичок самоорганізації, тайм-менеджменту, що є необхідними для успішного дистанційного навчання. Учні повинні навчитися самостійно планувати свій день, визначати пріоритетні завдання та дотримуватися розкладу. Ці навички є критично важливими, оскільки в умовах дистанційного навчання діти самі регулюють процес засвоєння матеріалу і повинні ефективно керувати своїм часом. Розвиток цифрових компетенцій також є важливим компонентом успішного дистанційного навчання, оскільки сучасні технології – основний інструмент для організації навчального процесу.

Дистанційне навчання також стимулює розвиток критичного мислення, що є важливим компонентом самостійності учнів. Сучасні школярі мають доступ до величезної кількості інформації, що змушує їх самостійно оцінювати її достовірність, аналізувати різні джерела та робити власні висновки. Використання проблемних завдань, дискусій та аналізу різних точок зору сприяє розвитку навички критичного мислення, оскільки учні вчаться приймати обґрунтовані рішення та висловлювати свої думки на основі ретельного аналізу.

Водночас дистанційне навчання стикається з низкою викликів, які можуть впливати на його ефективність. Однією з основних проблем є нерівний доступ до технічних засобів, таких як комп'ютери або швидкісний інтернет. Учні, які не мають доступу до таких ресурсів, часто відчують труднощі у засвоєнні матеріалу, що може вплинути на їхню самостійність та навчальні результати. Крім того, різний рівень підготовки до самостійної роботи також є значним викликом, оскільки не всі мають достатній рівень навичок самоорганізації та дисципліни.

Ще одним викликом є психологічний тиск, пов'язаний з дистанційним навчанням. Багато учнів відчують стрес через відсутність соціальної взаємодії та підтримки, що може негативно вплинути на їхню мотивацію та загальну ефективність навчання. У зв'язку з цим, важливою є роль вчителів у наданні психологічної підтримки учням та створенні умов для їхньої адаптації до нових форматів навчання. Підтримка з боку вчителів, батьків та шкільних психологів є необхідною для забезпечення психологічного комфорту школярів та підвищення їхньої здатності до самостійної роботи.

Практичні аспекти впровадження технологій у дистанційне навчання мають велике значення для підвищення його ефективності та розвитку самостійності учнів. Використання сучасних технологічних рішень дозволяє не тільки оптимізувати процес навчання, але й створити умови, за яких учні самостійно беруть відповідальність за своє навчання, вчаться планувати час, оцінювати свої результати та активно взаємодіяти з матеріалом. Саме технології відкривають нові можливості для індивідуалізованого підходу до навчання та більш ефективної організації навчального процесу, що сприяє формуванню навичок самоорганізації та відповідальності.

Використання інтерактивних платформ, таких як Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle та Edmodo, є ефективним інструментом для підвищення самостійності учнів. Вони дозволяють учням

одержувати завдання, здавати їх на перевірку та отримувати зворотний зв'язок у зручний час. Така організація сприяє розвитку навичок самоорганізації, оскільки діти вчаться працювати в межах крайніх строків і планувати свій час.

Адаптивні навчальні платформи на основі штучного інтелекту, такі як Knewton, автоматично підлаштовують рівень складності завдань залежно від результатів учня. Це дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, надаючи можливість працювати в темпі, що відповідає рівню знань. Адаптивність таких платформ допомагає розвивати навички самостійного навчання, оскільки учні самі обирають, на яких темах зосередитися більше.

Нейромережі та штучний інтелект (наприклад, ChatGPT від OpenAI та Google Gemini) надають можливість учням отримувати відповіді на свої запитання в режимі реального часу. Вони можуть бути інтегровані в освітні платформи для автоматизації зворотного зв'язку та допомоги у вирішенні складних завдань. Це дає змогу школярам самостійно розв'язувати проблеми, отримуючи необхідні пояснення без затримок.

Інструменти на зразок Kahoot!, Quizlet та Mentimeter роблять навчання більш інтерактивним і цікавим. Наприклад, Kahoot! дозволяє учням створювати власні тести або брати участь у вікторинах, що сприяє не тільки закріпленню матеріалу, але й підвищує залученість у процес навчання. Використання таких інструментів допомагає розвивати відповідальність за власне навчання.

Віртуальні лабораторії та симуляції, такі як Labster або PhET Interactive Simulations, надають можливість учням проводити експерименти в онлайн-середовищі. Це особливо корисно для тих, які не мають доступу до реальних лабораторій. Використання таких симуляцій дозволяє учням самостійно планувати експерименти, аналізувати результати та робити висновки. Віртуальні лабораторії сприяють розвитку самостійного мислення та наукових навичок.

Інтерактивні флеш-картки на платформі Quizlet допомагають самостійно повторювати вивчений матеріал і тестувати свої знання. Вони можуть самостійно створювати набори карток на основі навчальних тем, організовувати власне навчання і контролювати свій прогрес. Це корисно для вивчення іноземних мов або термінів у різних науках.

Автоматизовані системи зворотного зв'язку, зокрема на базі нейромереж, дозволяють учням отримувати відгуки про свою роботу без затримок.

Це важливо для формування самостійності, оскільки діти можуть одразу коригувати свої помилки та вчасно вдосконалювати знання.

Онлайн-сервіси для спільної роботи, такі як Google Docs та Microsoft OneNote, надають учням можливість працювати над проектами у команді, що також сприяє розвитку самостійності через співпрацю. Вони можуть одночасно редагувати документи, обговорювати ідеї та спільно вирішувати завдання.

Штучний інтелект та аналіз даних у платформах, таких як IBM Watson, дозволяє глибше аналізувати учнівські досягнення та виявляти прогалини в знаннях. Це дозволяє вчителям та школярам самостійно розробляти подальші траєкторії навчання на основі реальних результатів.

Ігрові елементи в навчальних платформах (гейміфікація) мотивують учнів до виконання завдань та досягнення кращих результатів. Гейміфіковане навчання додає елемент змагання або досягнень, що спонукає дітей до подолання викликів і підвищує їхню активну участь у навчальному процесі.

Практичні результати досліджень свідчать про те, що для ефективного формування самостійності учнів у рамках дистанційного навчання необхідно враховувати кілька важливих аспектів:

1. Організація навчального процесу з акцентом на самостійну роботу. Застосування інтерактивних методів, таких як проєктне навчання, сприяє активізації самостійної діяльності учнів. Вони залучаються до виконання довгострокових проєктів, де змушені самостійно планувати свою роботу, шукати необхідну інформацію та відповідати за кінцевий результат [9]. Цей метод дозволяє розвивати не лише самостійність, але й критичне мислення, здатність до самооцінювання та аналізу власних результатів.

2. Індивідуалізація навчання. У дистанційному навчанні вчителі мають можливість краще враховувати індивідуальні особливості учнів, пропонуючи їм завдання відповідно до їх рівня підготовки та потреб. Такий підхід дозволяє розвивати самостійність у власному темпі, без надмірного тиску з боку зовнішніх чинників. Індивідуалізація навчального процесу сприяє тому, що діти починають більше покладатися на власні сили, вчать самостійно приймати рішення та відповідати за свої дії [10].

3. Застосування технологій для підтримки самостійної роботи. Освітні платформи надають безліч інструментів для організації самостійної роботи учнів. Використання онлайн-тестів, автоматизованого оцінювання та форумів для спільної роботи дозволяє

їм самостійно оцінювати свій прогрес, отримувати зворотний зв'язок від учителів та коригувати свої дії. Учні, які активно використовують освітні платформи, демонструють вищий рівень самостійності та самоорганізації у навчанні [11].

4. Зворотний зв'язок і підтримка з боку вчителів. Хоча дистанційне навчання передбачає значну частку самостійної роботи школярів, важливою складовою залишається регулярний зворотний зв'язок з боку вчителів. За даними досліджень, учні, які отримують чіткі рекомендації та конструктивну критику від своїх вчителів, краще організують роботу та досягають вищих результатів у навчанні [12].

5. Мотивація та відповідальність. Важливим аспектом є мотивація учнів до самостійного навчання. Використання елементів гейміфікації, створення цікавих і складних завдань, а також надання можливості самостійно обирати теми для досліджень сприяє підвищенню їх мотивації. Мотивація учнів до самостійного навчання є ключовим чинником успіху в дистанційному навчанні, оскільки без неї можуть втратити інтерес до навчального процесу [13].

Дослідження впливу дистанційного навчання на розвиток самостійності учнів базової середньої освіти показало значні позитивні результати. Ті, які протягом навчального року навчалися дистанційно, продемонстрували вищий рівень самостійності та відповідальності за свої результати порівняно з тими, які навчалися традиційними методами. Особливо відзначаються позитивні зміни у розвитку навичок планування та самоорганізації.

Згідно з даними опитування, проведеного серед учнів базових шкіл України, понад 65 % учнів зазначили, що дистанційне навчання допомогло їм краще організувати свій навчальний час, а 58 % відзначили, що стали більше покладатися на власні сили під час виконання навчальних завдань [14]. Це свідчить про те, що дистанційне навчання стимулює до активної участі у власному навчальному процесі, що є основною передумовою для розвитку самостійності (рис. 1).

Марко Лютенеггер у своєму дослідженні розглядає, як дистанційне навчання впливає на самостійність студентів у контексті задоволення базових психологічних потреб, таких як автономія, компетентність і соціальна залученість. Результати його роботи показали, що студенти, які відчувають більшу підтримку в задоволенні цих потреб, мають вищу внутрішню мотивацію та краще самостійно організують свій навчальний процес. Цей підхід

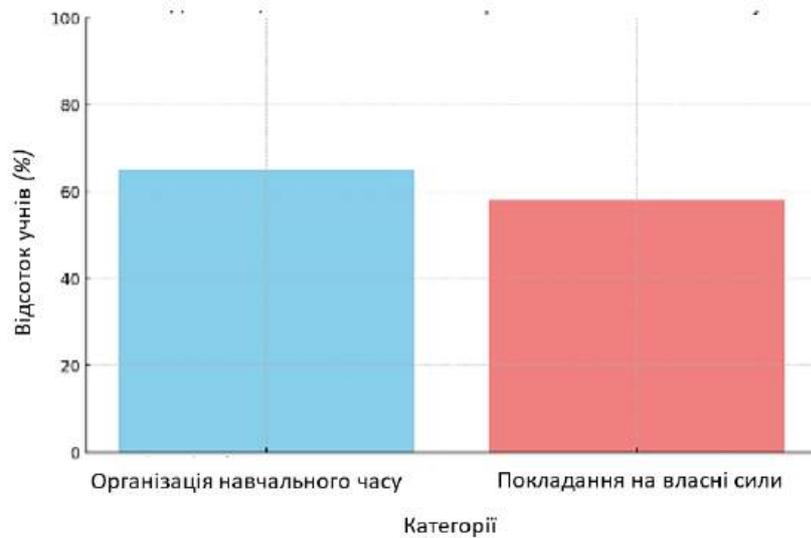

Рисунок 1. Вплив дистанційного навчання на розвиток самостійності учнів

може бути ефективно застосований і в школах для учнів базової середньої освіти. У поєднанні з індивідуалізованими завданнями, підтримкою вчителів та інтерактивними методами навчання розвиток автономії учнів сприяє їхній більшій самостійності та відповідальності.

Важливим аспектом є те, що дослідження підкреслює необхідність створення навчального середовища, яке дозволяє учням обирати власний темп і формат навчання. Це забезпечує не тільки покращення академічних результатів, але й розвиток таких важливих навичок, як самоконтроль та стратегічне мислення. Лютенеггер акцентує увагу на тому, що викладачі повинні адаптувати свої методики для підтримки автономії та самоорганізації школярів, використовуючи освітні платформи і технології. Це дозволить учням розвивати самостійність і впевненість у власних силах, що є критично важливим для успішного навчання як у школі, так і в майбутньому навчанні та кар'єрі [15].

Практичні рекомендації для підвищення ефективності дистанційного навчання:

1. Створення структурованих навчальних планів. Учні повинні отримувати чіткі інструкції щодо того, як організувати свою роботу. Важливо надавати їм доступ до навчальних матеріалів з можливістю самостійно вибирати темп виконання завдань.

2. Впровадження індивідуальних планів розвитку. Вчителі повинні враховувати індивідуальні особливості кожного учня, що дозволить ефективніше розвивати навички самостійності.

3. Підтримка мотивації через різноманітність завдань. Використання цікавих, інтерактивних завдань і проектів допоможе підвищити мотивацію учнів до самостійного навчання.

4. Розвиток навичок самооцінювання та рефлексії. Учні повинні бути навчені аналізувати свою роботу та роботу однокласників, що сприяє розвитку навичок самоаналізу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, дистанційне навчання в сучасній системі освіти відіграє важливу і навіть ключову роль у формуванні самостійності здобувачів базової середньої освіти. Різке зростання кількості учнів, залучених до дистанційного навчання, зумовило необхідність адаптації освітніх програм та методик викладання, що, у свою чергу, вимагає переосмислення ролі учня в навчальному процесі. У традиційній системі освіти учень був значною мірою залежним від учителя як основного джерела знань і контролю за навчальними результатами. Однак у рамках дистанційного навчання акценти змістилися: школярі отримали більшу автономію, а це привело до активного розвитку навичок самостійності та самоорганізації.

Формування самостійності в умовах дистанційного навчання є багатоаспектним процесом, який вимагає від учня не тільки здатності виконувати завдання без постійного контролю з боку вчителя, але й організувати свій навчальний час, самостійно знаходити додаткові джерела інформації, критично оцінювати власні успіхи та невдачі. Таким чином, можна

стверджувати, що дистанційне навчання стимулює розвиток таких важливих якостей, як самоконтроль, відповідальність, критичне мислення, здатність до планування і стратегічного прийняття рішень.

Одним з ключових факторів, який забезпечує ефективність дистанційного навчання у формуванні самостійності учнів, є використання освітніх платформ, таких як Google Classroom, Moodle та інші. Ці платформи дозволяють отримувати доступ до навчальних матеріалів у зручний час, що сприяє розвитку навичок управління часом та самостійного планування. Крім того, технології забезпечують можливість миттєвого зворотного зв'язку, що дозволяє учням самостійно аналізувати свої успіхи та помилки, коригувати стратегії навчання та вдосконалювати свою роботу. В цьому контексті особливе значення має навчання учнів навичок самооцінювання, яке в умовах дистанційного навчання стає ще більш важливим, оскільки вчителі не завжди мають можливість постійно контролювати кожного.

Індивідуалізація навчання, яку забезпечує дистанційна форма, також є важливим фактором у розвитку самостійності учнів. Відсутність жорстких рамок щодо часу виконання завдань і можливість самостійно вибирати навчальні теми відповідно до інтересів сприяють формуванню відповідальності

за власні досягнення. Така гнучкість у навчанні дозволяє учням не тільки підвищувати свою самостійність, але й розвивати інші важливі компетенції, такі як здатність до самонавчання та ефективного використання інформаційних ресурсів.

Підсумовуючи, можна сказати, що дистанційне навчання створює унікальні умови для розвитку самостійності учнів, однак для досягнення максимального результату необхідно застосовувати відповідні педагогічні стратегії та технологічні інструменти. З одного боку, діти отримують більше свободи й автономії, що дозволяє їм розвивати навички самоорганізації та самоконтролю. З іншого боку, вчителі мають адаптувати свої методики викладання для забезпечення необхідної підтримки, мотивації та зворотного зв'язку, що допоможе школярам ефективніше використовувати можливості дистанційного навчання для власного розвитку.

Таким чином, роль дистанційного навчання у формуванні самостійності здобувачів базової середньої освіти не можна недооцінювати. У поєднанні з ефективними педагогічними стратегіями та сучасними технологіями воно здатне забезпечити суттєве підвищення рівня самостійності, що є надзвичайно важливим для подальшого розвитку школярів як самодостатніх, відповідальних і активних учасників сучасного суспільства.

Використані джерела

1. Відповіді на поширені запитання щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/vidpovidi-na-poshireni-zapitannya-shchodo-organizatsii-osvitnogo-protsesu-v-umovakh-voennogo-stanu>
2. UNICEF Ukraine. Education in Emergencies. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/education>
3. Education in Emergencies. URL: <https://www.unesco.org/en/emergencies/education>
4. European Commission. Education in emergencies. URL: https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/education-emergencies_en
5. International Journal of Educational Technology in Higher Education. URL: <https://educationaltechnologyjournal.springeropen.com/articles>
6. Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age / European Commission. 2020. URL: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en
7. OECD. Strengthening Online Learning When Schools are Closed: The Role of Families and Teachers in Supporting Students during the COVID-19 Crisis. URL: <https://www.oecd.org/education/strengthening-online-learning-when-schools-are-closed.htm>
8. Education at a Glance 2024. URL: https://www.oecd.org/en/publications/2024/09/education-at-a-glance-2024_5ea68448.html
9. Фурсова І. Організація проєктної діяльності в умовах дистанційного та змішаного навчання: технічний і психологічний аспекти. URL: <https://naurok.com.ua/webinar/organizaciya-proektno-diyalnosti-v-umovah-distancijnogo-ta-zmishanogo-navchannya-tehnichnij-i-psihologichnij-aspekti>
10. Індивідуалізація навчання засобами інтерактивних цифрових ресурсів Всеосвіти. Проєктуємо сучасний електронний урок : вебінар. URL: <https://vseosvita.ua/webinar/indyvidualizatsiia-navchannia-zasobamy-interaktyvnykh-tsifrovnykh-resursiv-vseosvity-proiektuiemo-suchasnyi-elektronnyi-urok-1130.html>
11. Освітні платформи, які стануть у пригоді вчителям на дистанційці. *Освіта нова*. 2023. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/5866-20-osvitnikh-platform-iaki-stanut-v-pryhodi-vchyteliam-na-distantsiitsi>
12. Роль зворотного зв'язку в процесі дистанційного навчання. URL: <https://sciendo.com/article/10.2478/jtes-2021-0019>
13. Гейміфікація як інноваційний засіб реалізації компетентнісного підходу. URL: <https://surl.li/xjjhxp>
14. Вплив дистанційного навчання на емоційний та психічний стан учнів і студентів. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/19958>
15. Distance learning in higher education during COVID-19: The role of basic psychological needs and intrinsic motivation for persistence and procrastination—a multi-country. URL: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0257346>